



Fundația Europeană  
pentru Îmbunătățirea  
Condițiilor de Viață și de Muncă

# Al doilea Sondaj european privind calitatea vieții – primele constatări

## > fișă informativă <

„Cum putem promova bunăstarea socială a tuturor cetățenilor Uniunii Europene într-o lume pe calea globalizării? ... Imperativele politicii publice, cum ar fi creșterea economică și locurile de muncă, Strategia Lisabona și eforturile de a stimula competitivitatea nu sunt scopuri în sine – ci mai curând mijloace prin care se poate atinge obiectivul legat de bunăstarea cetățenilor europeni.”

*Analiza realității sociale – Biroul consilierilor de politică europeană, Document consultativ, 2007*



### Context

Sondajul european privind calitatea vieții (SECV) reprezintă o încercare unică de explorare a calității vieții într-un număr mare de țări. Este o sursă importantă de informații, care pune accentul pe problemele de politică socială și economică cu care se confruntă UE ca urmare a celor două runde recente de extindere. Studiul prezintă o imagine unică a situației sociale într-o Uniune extinsă, o imagine care include elemente obiective și subiective.

„Calitatea vieții” cuprinde în mod clar un domeniu foarte larg de interese în materie de politici, cu nevoia deosebită de identificare și de înțelegere a disparităților asociate cu vârsta, sexul, sănătatea, venitul, clasa socială și regiunea. Programul de lucru al Eurofound evidențiază de asemenea nevoia de corelare a evaluării calității vieții cu evoluția continuă a ocupării forței de muncă, a echilibrului dintre viața profesională și viața privată și a coeziunii sociale, precum și cu modernizarea serviciilor de protecție socială și de bunăstare socială.

Prin urmare, abordarea Eurofound se concentrează pe calitatea vieții în general, fără a se limita numai la condițiile de trai, și definește calitatea vieții în primul rând în funcție de sfera de acțiune de care dispune o persoană pentru realizarea propriilor ambiții. Sondajul a devenit un instrument de documentare și de analizare a situației sociale din Europa și, prin urmare, de informare a dezbaterii politicii sociale cu privire la aspecte precum schimbările în structura familiei, excluderea socială și problema demografică.

Principalele rezultate ale celui de al doilea SECV vor fi publicate în primăvara anului 2009, urmate de o serie de rapoarte mai detaliate în jurul principalelor teme politice.

### Principalele constatări

Principalul obiectiv al politicii publice a UE constă în creșterea nivelului de prosperitate al cetățenilor europeni, iar de aceasta se ocupă diverse instituții și servicii din țările europene. Aceste sisteme economice și de protecție socială se află ele însele într-o continuă schimbare pentru a răspunde noilor nevoi și este clar că, în prezent, există diferențe semnificative, dar și asemănări, între statele membre ale UE. De exemplu, Malta și Slovenia au câteva caracteristici în comun cu țările din Europa de Vest, în timp ce cetățenii din statele membre mediteraneene precum Grecia, Italia și Portugalia au deseori opinii și experiențe mai asemănătoare cu cele ale noilor state membre decât cu cele, de exemplu, din țările nordice.

Variațiile în ceea ce privește gradul de mulțumire personală și atitudinile față de viitor, în interiorul țărilor și între țări, subliniază inegalitățile semnificative privind condițiile de viață și viața de zi cu zi. În fostele țări socialiste, mai ales, bunăstarea diferă mult între grupele sociale și demografice: există dezavantaje evidente asociate cu venitul redus, iar persoanele mai în vârstă par mai nemulțumite de situația lor.

Calitatea vieții nu reflectă doar situațiile raportate la ceilalți; SECV documentează multe cazuri concrete de lipsuri și dezavantaje – de exemplu, lipsa unor facilități de spălare și sanitare adecvate în anumite zone din unele țări. În mod evident, deținerea în proprietate a unei locuințe nu garantează un nivel de trai bun, iar acest fapt este evident în numărul mare de locuințe proprietate personală din unele noi state membre care necesită întreținere și reparații.

În pofida dificultăților materiale, trebuie remarcat rolul central pe care îl deține familia în toate țările, ca mediu de

bază pentru integrarea socială și ca sursă de mulțumire în viața de zi cu zi. De asemenea, este important să se ia la cunoștință frecvența cu care populația semnalează probleme privind reconcilierea responsabilităților de familie cu cerințele de la locul de muncă. În această privință, există oportunități în cazul de față pentru noi evoluții privind politicile de la locul de muncă, precum și privind serviciile de pe plan local.

Gradul de mulțumire privind familia și viața privată este în general mai ridicat decât gradul de mulțumire privind serviciile publice esențiale. Un procent semnificativ din populație semnalează dificultăți referitor la accesul la serviciile medicale și își exprimă îngrijorarea cu privire la calitatea serviciilor medicale și de asistență. În contextul unei Europe din ce în ce mai îmbătrânite și în mod special ținând cont de nivelul ridicat al stării proaste a sănătății și al invalidității semnalate la persoanele în vârstă din noile state membre, acest lucru reprezintă prioritatea principală.

Calitatea societății, pe plan local și mai general, reprezintă un element fundamental al calității vieții. Rezultatele SECV privind încrederea socială și percepția tensiunilor societății subliniază nevoia urgentă de rezolvare a problemelor legate de relațiile sociale și de coeziunea socială. Schimbările sociale sunt în general lente și dificile; totuși,

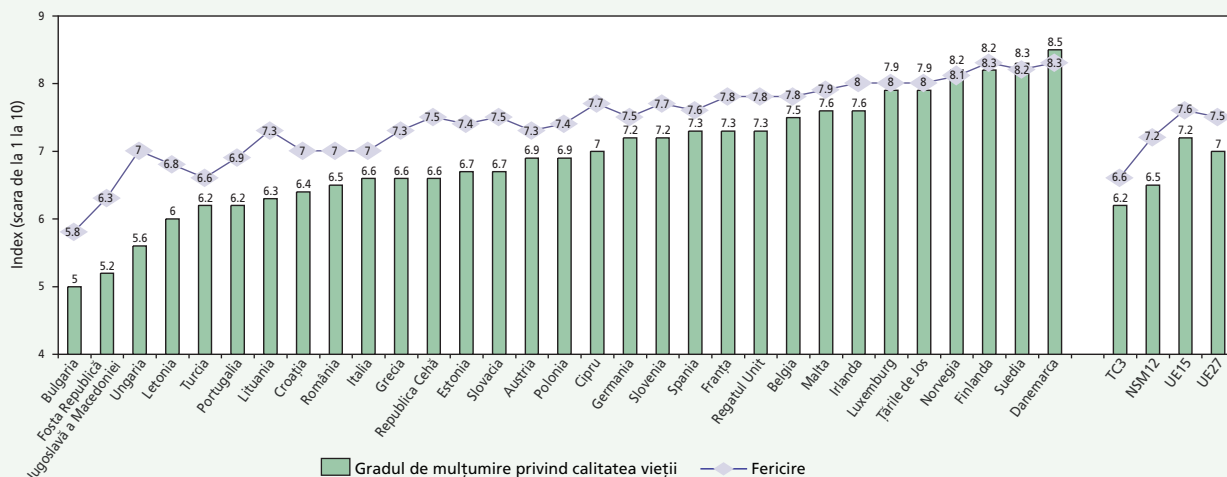
acestea se confruntă cu probleme din ce în ce mai mari în contextul unor perturbări economice și a riscului din ce în ce mai mare de excludere socială.

## Gradul de mulțumire privind calitatea vieții

În general, europenii sunt mulțumiți de viața lor și fericiți. Pe o scară de la unu la zece, media din UE27 este de 7 în ceea ce privește gradul de mulțumire privind calitatea vieții și de 7,5 în ceea ce privește fericitatea. Cu toate acestea, gradul de mulțumire privind calitatea vieții și nivelul de fericire diferă în mod considerabil de la o țară la alta. Nivelul de fericire este mai ridicat decât gradul de mulțumire privind calitatea vieții. Diferența dintre cele două este deosebit de mare în țările TC3 și NSM12 în care veniturile sunt reduse. Acest lucru pune în evidență natura diferită a indicatorilor: fericirea este determinată mai mult de factorul afectiv și este mai puțin influențată de nivelul de trai, în timp ce indicatorul gradului de mulțumire este influențat mai mult de circumstanțele socioeconomice.

În gradul de mulțumire privind calitatea vieții există în mod constant diferențe între grupele sociale și economice din interiorul țărilor.

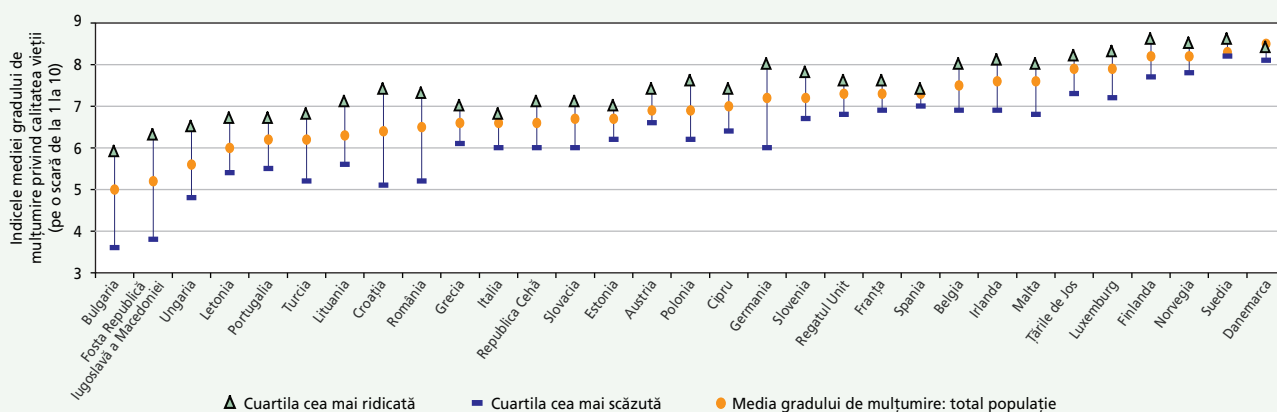
Figura 1: Indicele privind gradul de mulțumire privind calitatea vieții și fericire, pe țări



Întrebarea 29: Luând în considerare toate aceste lucruri, cât de mulțumit ați putea spune că sunteți de viața dumneavoastră în prezent? Pe o scară de la 1 („foarte nemulțumit”) la 10 („foarte mulțumit”). Întrebarea 42: Luând în considerare toate aceste lucruri, cât de fericit ați putea spune că sunteți, pe o scară de la 1 la 10, unde [1] înseamnă „foarte nefericit” și [10] înseamnă „foarte fericit”.

Sursa: SECV 2007 pentru toate cifrele cuprinse în acest rezumat.

Figura 2: Media gradului de mulțumire privind calitatea vieții, în funcție de cuartilele de venit



Întrebarea 29: Luând în considerare toate aceste lucruri, cât de mulțumit ați putea spune că sunteți de viața dumneavoastră, în prezent, pe o scară de la 1 („foarte nemulțumit”) la 10 („foarte mulțumit”).

Reies o serie de constatări generale.

- Persoanele cu un nivel mai mare al veniturilor, cu o stare bună a sănătății, cu locuri de muncă bine plătite și niveluri mai ridicate de educație sunt, după cum era de așteptat, mai mulțumite, mai fericite și mai împlinite.
- Cei care locuiesc împreună cu un partener și copii semnaleză de asemenea un nivel mai ridicat de mulțumire.
- Aceste diferențe sunt mult mai pronunțate în NSM12. În aceste țări, vârsta are de asemenea un rol mult mai important, persoanele mai tinere fiind mult mai mulțumite, probabil datorită schimbărilor politice și sociale din multe NSM12, care au creat mai multe oportunități pentru cetățenii mai tineri, decât pentru generația mai în vârstă.

### Optimismul

Când au fost chestionați în legătură cu viitorul, 55% din cetățenii UE au declarat că sunt foarte optimiști, cu foarte puține diferențe între mediile generale pentru două grupuri de țări – UE15 și NSM12. Totuși, diferențele dintre țările din UE și din cadrul acestor grupuri de țări sunt mari.

- În toate cele patru țări nordice (al căror punctaj în ceea ce privește optimismul este cel mai ridicat), mai mult de trei sferturi dintre respondenți la sondaj au declarat că sunt optimiști în legătură cu viitorul.
- În alte 20 de țări, jumătate sau chiar mai mult de jumătate dintre respondenți au așteptări pozitive în legătură cu viitorul, inclusiv câteva țări din NSM12 care înregistrează un punctaj foarte ridicat – Polonia, Slovenia, Malta și Estonia. În plus, toate țările din TC3 fac parte din acest grup.
- În trei țări din UE15 (Franța, Italia și Portugalia), mai puțin de jumătate dintre respondenți sunt optimiști în legătură cu viitorul. Același lucru este valabil pentru patru dintre țările din NSM12 – Republica Cehă,

Bulgaria, Ungaria și Slovacia. Ungaria înregistrează cel mai mic număr de optimiști dintre toate cele 31 de țări, mai mulți oameni declarându-se pesimiști decât optimiști.

### Bunăstarea subiectivă

Bunăstarea subiectivă generală se măsoară prin gradul de mulțumire, fericire și sentimentul unei vieți împlinite.

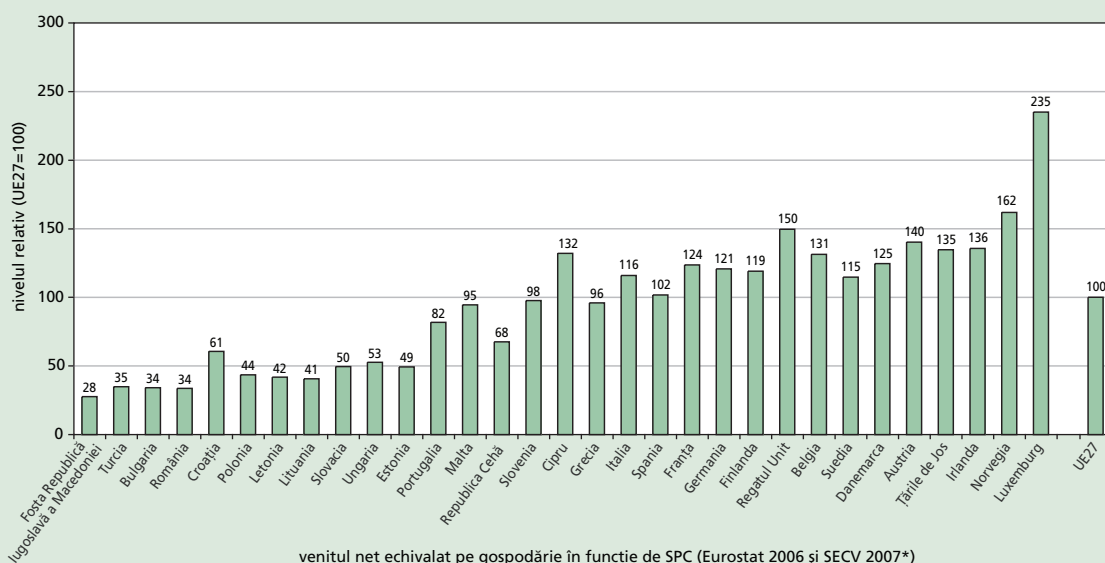
- În majoritatea NSM12 și TC3, nivelul de bunăstare este mai redus, în comparație cu țările din UE15.
- În țările din UE15, există diferențe semnificative. Țările nordice semnaleză cel mai ridicat nivel de mulțumire, fericire și împlinire, în timp ce Grecia, Italia și Portugalia sunt mai apropiate de nivelurile înregistrate în NSM12.
- NSM12 sunt, însă, un bloc neomogen: Bulgaria, Ungaria, Letonia și Lituania prezintă niveluri de bunăstare extrem de scăzute, în timp ce Slovenia și Malta înregistrează un nivel comparabil cu cel din țările din UE15.

### Veniturile și sărăcia

O dimensiune esențială a calității vieții oamenilor o reprezintă nivelul de trai, reflectat în venitul gospodăriei. Cu ajutorul acestui indicator, disparitățile din Europa sunt clare: în țările din UE27, veniturile gospodăriilor din Bulgaria și România sunt aproape la fel de scăzute ca cele ale țării candidate, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei. Cele mai bogate state membre din Europa se regăsesc în rândul țărilor din UE15, toate fiind peste media pe UE, cu excepția Greciei și Portugaliei. Venitul pe gospodărie în Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei reprezintă mai puțin de o treime din cel al mediei pe UE; în schimb, venitul mediu pe gospodărie în Luxemburg depășește dublul mediei pe UE.

Disparitățile din interiorul țărilor sunt de asemenea substanțiale. Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei și Turcia prezintă cele mai mari inegalități din punct de vedere

Figura 3: Media venitului pe gospodărie echivalent pe țări – nivelul relativ în 2006 (UE27=100)



Note: Veniturile echivalate permit comparațiile între gospodării de mărimi și de alcătuirii diferite.

al venitului: venitul unui procentaj de 20% din grupul cel mai bogat de populație din ambele țări este de aproximativ 10 ori venitul unui procentaj de 20% din grupul cel mai sărac de populație. În UE, Letonia este țara cu cele mai mari inegalități, cei mai bogați letoni câștigând de aproximativ opt ori mai mult decât cei mai săraci. La celălalt capăt al clasamentului, Danemarca, Slovenia, Bulgaria și Suedia sunt mult mai echilibrate, cei mai bogați cetățeni din aceste țări câștigând doar aproximativ de patru ori mai mult decât ceea ce câștigă cei mai săraci.

După cum era de așteptat, cetățenii care sunt șomeri au un venit mult mai mic față de cei care sunt angajați - în medie, un venit pe gospodărie echivalent cu aproximativ jumătate din cel al populației angajate. În plus, după cum confirmă alte statistici ale UE, femeile, persoanele cu un nivel scăzut de studii, persoanele cu o stare proastă a sănătății sau cele văduve sau divorțate au de asemenea un nivel mai redus al venitului pe gospodărie.

### Articolele esențiale din gospodărie și lipsurile

SECV prezintă o serie de indicatori nefinancieri ai nivelului de trai și ai condițiilor materiale. Cetățenii au fost întrebați dacă le lipsește unul dintr-o serie de șapte articole din cauza faptului că nu și le-au putut permite.<sup>1</sup> Cu ajutorul acestui indicator, au devenit evidente diferențe substanțiale între țările europene și din interiorul acestora. În unele dintre cele mai sărace țări TC3 și NSM12, cei cu venituri mai mari suferă mai multe lipsuri decât cetățenii mai săraci din unele țări din UE15. De exemplu, în Turcia, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei și Bulgaria, cei mai bogați cetățeni suferă mai multe lipsuri decât cei mai săraci cetățeni din Țările de Jos, Suedia și Luxemburg.

De asemenea, disparitățile în termeni de lipsuri diferă în mod substanțial în interiorul țărilor: în România, cei mai săraci cetățeni sunt privați în medie de patru dintre articolele esențiale, în timp ce cetățenii cei mai bogați sunt privați doar de un articol. În schimb, disparitățile sunt aproape inexistente în Suedia și Danemarca, deoarece foarte puține persoane din aceste țări semnalează lipsuri multiple. Procentajul de persoane care nu își permiteau cinci sau șase dintre produsele de strictă necesitate este de cinci ori mai mare în NSM decât în UE15. În general, țările

din UE15 se caracterizează printr-un grad mai mare de egalitate decât vecinii lor din NSM12 și țările candidate; însă, disparitățile din Grecia și Portugalia se aseamănă mai mult cu cele din NSM12.

### Problemei veniturilor insuficiente

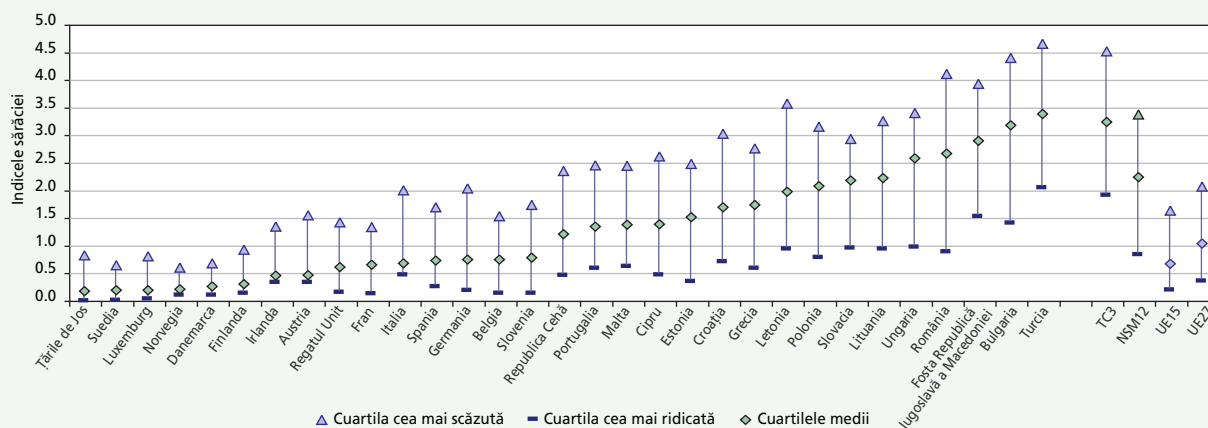
Gospodăriile pot încerca să rezolve problema veniturilor insuficiente în diferite moduri: producerea de hrană pentru consumul propriu, conviețuirea în gospodării unde locuiesc mai multe generații și împărțirea cheltuielilor sau căutarea de ajutor din partea prietenilor sau familiei din afara căminului. Toate aceste abordări sunt mult mai des întâlnite în țările mai sărace. De exemplu, aproape jumătate din toate gospodăriile din NSM12 și TC3 (cu excepția Ciprului și Maltei) își produc parțial propria hrană. În schimb, doar aproximativ o gospodărie din cinci din Austria, Belgia și Germania recurge la acest lucru. Aproximativ 27% din gospodăriile din România și 25% din Lituania primesc ajutoare sub formă de bani sau alimente din partea unor persoane din afara gospodăriei, în comparație cu 9% dintre gospodăriile din UE15, în timp ce în Croația și Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, 21% și respectiv 30% dintre cele mai sărace gospodării cuprind trei generații ale familiei care conviețuiesc.

## Familia

Rezultatele celui de al doilea SECV scot în evidență gradul de implicare al familiei în îngrijirea copiilor și a persoanelor în vârstă și faptul că aceasta rămâne, pentru majoritatea persoanelor, prima alegere pentru susținere personală în caz de urgențe; aceasta subliniază faptul că cel mai important aspect al calității vieții îl reprezintă calitatea relațiilor de familie.

Responsabilitățile din cadrul gospodăriei nu sunt împărțite în mod egal între bărbați și femei, femeile semnalând un grad mai mare de implicare în activitățile de îngrijire de zi cu zi. De asemenea, femeile petrec mult mai mult timp cu sarcinile casnice. În țările din UE27, femeile semnalează că petrec 33 de ore pe săptămână, iar bărbații peste 18 ore cu îngrijirea și educația copiilor, în timp ce femeile petrec 18 ore pe săptămână cu gătitul și activitățile casnice, în comparație cu 10 ore pe săptămână în cazul bărbaților.

Figura 4: Indicele mediu al sărăciei pe cuartilă de venit, pe țări



Note: Indicele sărăciei se înregistrează de la zero (când nu lipsește niciun articol) până la șase (când lipsesc toate cele șase articole).

<sup>1</sup> Încălzirea corespunzătoare a locuinței, un concediu anual, mobila nouă pentru a înlocui articolele uzate, o masă cu carne la fiecare două zile, haine noi, cele necesare pentru primirea oaspeților la domiciliu.

Tabelul 1: Îngrijirea și activitățile casnice zilnice, pe sexe și grupe de țări (%)

	UE27		UE15		NSM12		TC3	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Îngrijirea și educația copiilor	25	35	24	34	27	39	10	45
Gătitul și activitățile casnice	29	79	31	81	21	72	11	78
Îngrijirea rudelor în vârstă/cu handicap	4	9	3	9	5	8	4	8

Î.36: Cât de des sunteți implicat într-una dintre următoarele activități în afara muncii plătite? Cifrele indică procentajul de persoane care prestează sarcini de îngrijire sau activități casnice în fiecare zi.

Majoritatea europenilor petrec mai puțin timp cu îngrijirea persoanelor în vârstă și a rudelor cu handicap sau participând la activități voluntare și caritabile, decât cu activitățile casnice, făcând acest lucru mai puțin de o dată pe săptămână. În țările din UE27, printre cei care participă la aceste activități, bărbații semnalează că petrec în medie 11 ore pe săptămână, iar femeile petrec 15 ore îngrijind persoane în vârstă sau rude cu handicap, în timp ce bărbații participă la activități voluntare și caritabile în medie 7 ore pe săptămână, iar femeile 6 ore pe săptămână.

Europenii au contacte periodice și frecvente cu alți membri ai familiei și cu prieteni. Jumătate din toți cetățenii din UE27 cu copii care locuiesc în afara gospodăriei semnalează contactul direct cu unul sau mai mulți dintre copiii cel puțin în fiecare zi sau la fiecare două zile.

Contactul telefonic și prin email și poștă au devenit obișnuite, peste 75% din acești cetățeni semnalând că au o asemenea legătură cu copiii lor cel puțin săptămânal și aproape jumătate cel puțin în fiecare zi sau la două zile.

În ansamblu, populația semnalează un grad ridicat de mulțumire în legătură cu viața lor de familie și, într-o mai mică măsură, cu viața lor socială, deși ambele sunt asociate cu venitul.

## Echilibrul dintre viața profesională și viața privată

Principala temă a dezbaterii privind politica socială este să permită cetățenilor să ajungă la un echilibru între viața de familie, angajamentele personale și viața profesională.

În general, deținerea unui loc de muncă crește în mod considerabil gradul de mulțumire privind calitatea vieții. La un nivel de bază, de obicei, cei care sunt șomerii semnalează

un nivel mai ridicat de nefericire și de depresie în comparație cu cei care lucrează. Având în vedere că munca ocupă o parte importantă din viață, calitatea vieții profesionale are un impact asupra calității vieții. Capacitatea de a împăca solicitările de la locul de muncă, obligațiile de familie și viața socială, cu alte cuvinte, obținerea unui echilibru durabil între viața profesională și viața privată, îmbunătățește în mod evident gradul de mulțumire a europenilor în ceea ce privește calitatea vieții.

Aproape jumătate (48%) din cetățenii care sunt angajați în țările din UE27 declară că cel puțin de câteva ori pe lună sunt prea oboseți după activitatea profesională pentru a mai efectua activități casnice, iar aproape un sfert (22%) declară că sunt prea oboseți de mai multe ori pe săptămână.

Un procent similar, dar mai redus de lucrători declară că au întâmpinat dificultăți în îndeplinirea responsabilităților de familie din cauza perioadei de timp petrecute la locul de muncă: un procent de 29% precizează că acest lucru se întâmplă cel puțin de câteva ori pe lună, iar pentru 11% acest lucru se întâmplă de mai multe ori pe săptămână. Între bărbați și femei nu au fost depistate diferențe generale, parțial din cauză că dificultățile în obținerea unui echilibru între viața profesională și viața privată sunt legate în mod clar de numărul de ore lucrate.

În Europa în ansamblu, problemele legate de echilibrul dintre viața profesională și viața privată se întâlnesc cel mai des în Europa de Sud-Est.

- În Croația și Grecia, puțin peste 70% dintre cetățenii care lucrează declară că sunt prea oboseți pentru a mai efectua activități casnice de cel puțin câteva ori pe lună, din cauza serviciului, iar puțin peste jumătate dintre cetățenii din TC3 – Croația, Turcia și Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei – au dificultăți în

Figura 5: Media gradului de mulțumire privind familia și viața socială, în funcție de cuartila de venit

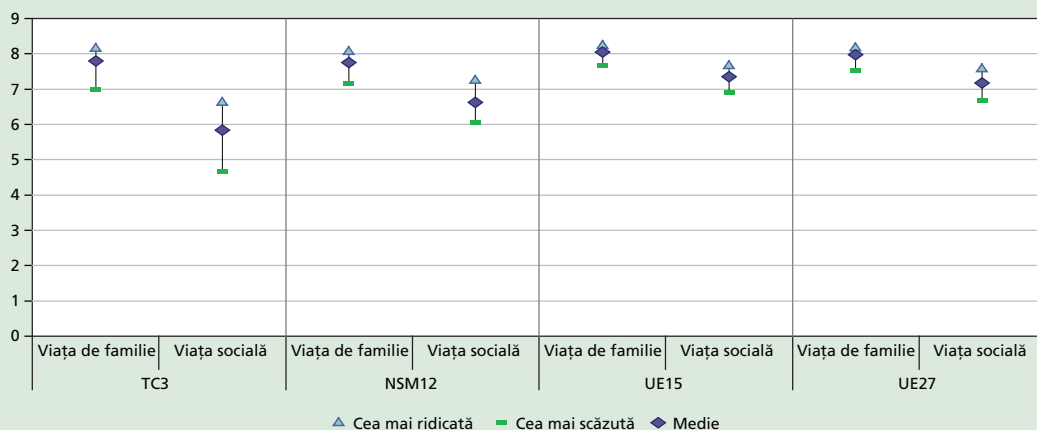
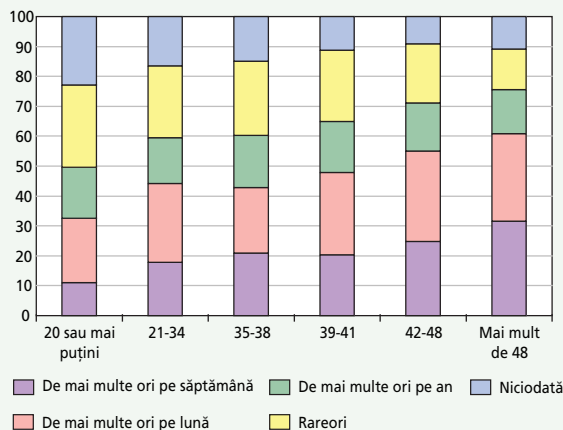


Figura 6: Măsura în care cetățenii sunt prea obosiți ca să mai facă treburi casnice, în funcție de orele de lucru (%)



Î11. Cât de des v-ați aflat într-una din următoarele situații în cursul ultimului an? (1. De mai multe ori pe săptămână, 2. De mai multe ori pe lună, 3. De mai multe ori pe an, 4. Rareori, 5. Niciodată, 6. Nu știu); Am venit acasă de la muncă prea obosit (ă) ca să mai fac anumite treburi casnice care trebuiau făcute.

Î6. Câte ore lucrați sau ați lucrat în mod normal pe săptămână (la locul de muncă principal), inclusiv orele suplimentare plătite sau neplătite?

Răspunsurile „Nu știu” sunt excluse din analiză.

îndeplinirea responsabilităților de familie din cauză că activitatea profesională le ocupă o mare parte din timp.

- Efectele negative ale vieții profesionale asupra vieții personale au cea mai scăzută prevalență în Belgia, Italia, Germania, Țările de Jos și Norvegia, unde mai puțin de 40% dintre persoane semnaleză că sunt prea obosite, cel puțin de câteva ori pe lună, pentru a efectua activități casnice.
- În Finlanda, Franța și Suedia, 20% dintre lucrători întâmpină dificultăți în îndeplinirea responsabilităților de familie care le revin, de cel puțin câteva ori pe lună, din cauza timpului petrecut la lucru.

Având în vedere situația privind ocuparea forței de muncă și condițiile privind timpul de lucru pentru femei și bărbați, se pare că în multe țări bărbații și, în special, femeile, iau deciziile legate de viața profesională în funcție de circumstanțele personale (de exemplu, un loc de muncă cu normă întreagă sau cu jumătate de normă). Persoanele care lucrează mai multe ore plătite semnaleză mai multe probleme în ceea ce privește echilibrul dintre viața profesională și viața privată. Peste un sfert dintre lucrătorii din UE au sentimentul că petrec prea mult timp la locul de muncă; acest lucru este mai frecvent în cazul bărbaților decât al femeilor.

## Sănătatea și asistența medicală

Sănătatea este importantă pentru europeni: 81% dintre rezidenții din UE declară că starea bună a sănătății este „foarte importantă” pentru calitatea vieții. Totuși, în medie, doar 21% dintre persoane își apreciază starea sănătății ca fiind „foarte bună”, iar 46% spun că este „bună”, 25% spun că este „normală”, iar 8% spun că este „proastă sau foarte proastă”. Mai multe persoane își apreciază starea sănătății ca fiind „proastă sau foarte proastă” în TC3 și NSM12, decât în UE15: în toate țările NSM12 și TC3, mai

multe femei decât bărbați consideră că au o stare proastă a sănătății, însă, în țările din UE15, nu există nicio diferență semnificativă în acest sens.

Semnalarea unei stări proaste a sănătății este, după cum era de așteptat, asociată cu vârsta înaintată: în țările din UE27, mai puțin de 2% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 34 de ani apreciază că au o stare proastă a sănătății, în comparație cu 18% dintre persoanele cu vârsta de 65 de ani și peste. Însă, situația persoanelor în vârstă din NSM12 este mai proastă: 34% semnaleză o stare proastă a sănătății, față de 15% din aceeași grupă de vârstă din UE15.

În toate țările, persoanele mai sărace semnaleză mai des o stare proastă a sănătății: în medie, 14% dintre cei din cuartila cu veniturile cel mai reduse semnaleză că au o stare proastă a sănătății, în comparație cu 4% dintre persoanele încadrate în cuartila cea mai ridicată. Totuși, în unele țări, precum Bulgaria, Croația, Ungaria, Letonia și Portugalia, 30% sau mai mult dintre cei din cuartila cu veniturile cele mai reduse au o stare proastă a sănătății; sunt persistente și predominante inegalitățile sociale în ceea ce privește persoanele care semnaleză o stare proastă a sănătății și un handicap.

## Sănătatea psihică

Sănătatea psihică reprezintă un aspect esențial al bunăstării și calității vieții. Între țări se constată diferențe semnificative când se ia în considerare sănătatea psihică generală (în baza unui scurt indice al OMS). Cel mai ridicat punctaj al bunei sănătăți psihice se înregistrează în țările din UE15 și Norvegia, persoanele din Norvegia având media cea mai ridicată, de 70. Turcia ocupă ultima poziție, cu 47, urmată de Malta, România, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei și Letonia (toate între 53 și 55). Clasamentul nu sugerează neapărat poziția țării în ceea ce privește starea generală a sănătății: Cipru și Malta se clasează mai jos decât era de așteptat, în timp ce Ungaria se clasează mai sus în ceea ce privește starea sănătății psihice în general.

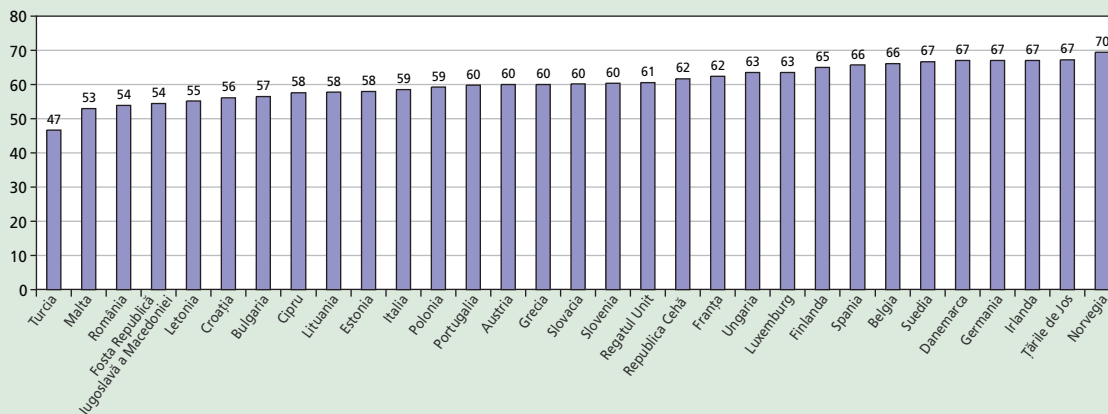
Totuși, în anumite privințe, modelele referitoare la starea sănătății psihice și la starea generală a sănătății sunt similare: starea sănătății psihice pare să fie mai precară în cazul persoanelor mai în vârstă, pare să fie mai bună în cazul celor cu venituri mai mari, cel mai evident în TC3 și NSM12, și este oarecum mai bună în cazul bărbaților decât al femeilor.

## Serviciile de asistență medicală

Chestiunile legate de accesul la asistența medicală și calitatea serviciilor de asistență medicală sunt foarte importante pentru protecția socială. Un procent semnificativ de europeni semnaleză dificultăți privind accesul la serviciile de asistență medicală. De exemplu, peste 25% dintre persoane declară că stau prea departe de doctorul sau de spitalul de care aparțin, un procent de peste 38% înregistrează întâzieri la obținerea programărilor la medic, iar peste 27% întâmpină dificultăți cu privire la cheltuielile pe care le implică consultarea unui doctor.

Persoanele cu venituri reduse întâmpină dificultăți mai mari cu privire la accesul la servicii, în comparație cu persoanele mai bogate, iar această diferență este mai evidentă în TC3 și NSM. Pentru 31% dintre persoanele din cuartila cu veniturile cele mai scăzute din UE15, costul unui consult medical este o problemă; în comparație cu 17% din cuartila cea mai ridicată. În ceea ce privește NSM, cifrele

Figura 7: Indicele sănătății psihice, pe țări (%)



Indicele sănătății psihice: Î46.1– Î46.5. Vă rugăm să indicați pentru fiecare din următoarele cinci afirmații, care se aproprie cel mai mult de modul în care v-ați simțit în ultimele două săptămâni – M-am simțit vesel(ă) și optimist(ă); M-am simțit calm(ă) și relaxat(ă); M-am simțit activ(ă) și plin(ă) de energie; M-am trezit înviorat(ă) și odihnit(ă); Viața mea de zi cu zi fost plină de lucruri care mă interesează (tot timpul, în cea mai mare parte a timpului, mai mult de jumătate din timp, mai puțin de jumătate din timp, uneori, niciodată); punctajul total de la toate afirmațiile (0–5), înmulțit cu 4 pentru obținerea procentajului.

corespunzătoare sunt de 43% și 29%, iar pentru TC3, 48% și 22%.

În ansamblu, persoanele din UE15 tind să aprecieze la un nivel mai ridicat serviciile de asistență medicală, în comparație cu ceilalți europeni. În țările din UE15, serviciile medicale sunt în general evaluate ca fiind la nivelul cel mai puțin ridicat dintre țările mediteraneene (cu excepția Spaniei) și Irlanda. În majoritatea țărilor, persoanele evaluează serviciile de îngrijire a copiilor ca fiind mai bune decât serviciile de îngrijire a persoanelor în vârstă.

În scop personal este mai rară în NSM12, unde numai aproximativ 5% din populație stă cu chirie, în comparație cu media de 19% pe UE15, în timp ce locuința socială este mai des întâlnită în Austria, Germania, Letonia, Țările de Jos și Polonia, unde peste 15% din populație locuiește în locuințe sociale sau puse la dispoziție de municipalitate. Închirierea în scop personal se întâlnește mai mult în zonele urbane, și, după cum era de așteptat, mai mult în rândul tinerilor.

## Aspecte legate de locuință, mediu și calitatea societății

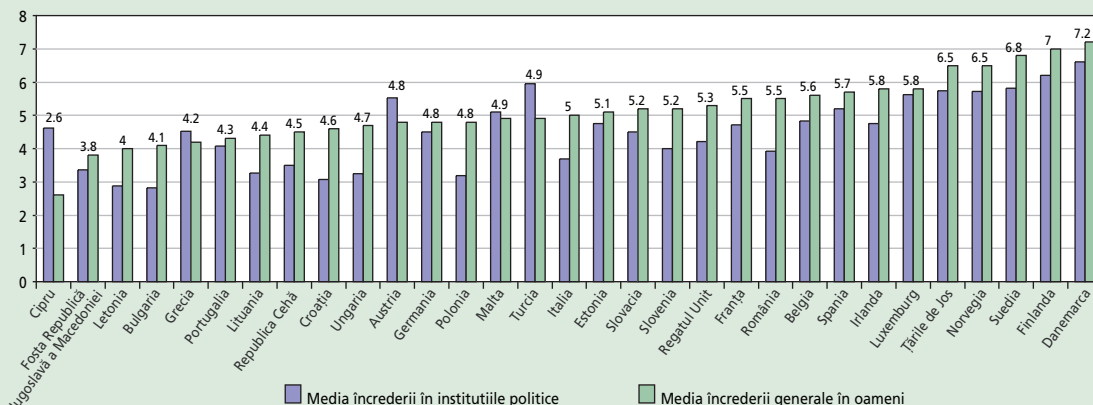
### Proprietatea asupra locuinței

În Europa, modelele de proprietate asupra locuinței diferă în mod semnificativ. În NSM, aproximativ trei sferturi din populație deține locuința în proprietate, fără a avea vreun credit ipotecar (ajungându-se la peste 80% în România, Bulgaria și Lituania). În țările din UE15, în medie 40% din populație deține o locuință proprietate personală, cel mai ridicat procent fiind înregistrat în Italia și Grecia. Închirierea

### Calitatea locuinței

Calitatea generală a locuinței este mai bună în UE15 decât în NSM12 sau în țările candidate: numai 9% din populația din Finlanda se confruntă cu cel puțin două dintre cele șase probleme importante în ceea ce privește locuința, în comparație cu 42% din populația României.<sup>2</sup> După cum era de așteptat, există o legătură între venitul pe gospodărie și locuința inadecvată, mai evidentă în NSM și TC3 decât în UE15. Igrasia sau scurgerile reprezintă o problemă cu care se confruntă 29% dintre persoanele din cartila cu veniturile cele mai mici din NSM, în comparație cu 8% dintre persoanele din cartila cu veniturile cele mai mari; în țările din UE15, 18% dintre gospodăriile din cartila cu veniturile cele mai mici se confruntă cu problema igrasiei sau a scurgerilor, în comparație cu 9% dintre gospodăriile

Figura 8: Încrederea în oameni și încrederea în instituțiile politice, pe țări (%)

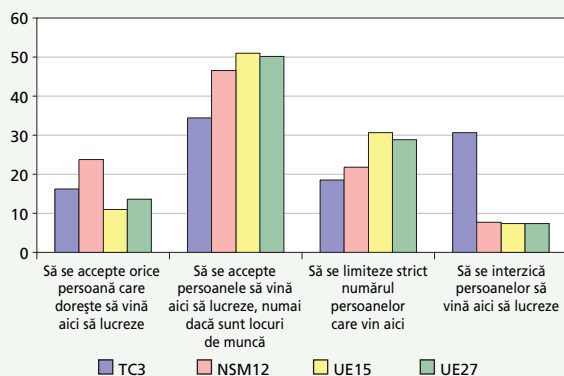


Întrebarea 23: În general, ați spune că majoritatea persoanelor sunt de încredere sau că niciodată nu poți fi suficient de prevăzător atunci când ai de-a face cu oameni? Folosiți o scară de la 1 la 10, în care 1 înseamnă „foarte neîncredzător” („niciodată nu poți fi suficient de prevăzător”), și 10 înseamnă „foarte încredzător” („majoritatea persoanelor sunt de încredere”).

Întrebarea 27.1: Vă rog să îmi spuneți câtă încredere aveți în fiecare dintre următoarele instituții, folosind o scară de la 1 la 10, unde [1] înseamnă „nu

<sup>2</sup> Șase posibile probleme sunt: spațiu insuficient; putrezirea ferestrelor, ușilor sau podelelor; igrasie sau scurgeri pe pereți sau plafon; lipsa unei toalete în casă; lipsa unei căzi de baie sau a unui duș; și lipsa unui loc unde să se poată sta afară.

Figura 9: Atitudinile față de imigranți, pe grupuri de țări (%)



Întrebarea 26: Ce părere aveți despre persoanele din alte țări care vin aici să se stabilească? Care dintre următoarele măsuri credeți că ar trebui adoptată de guvern?

cele mai bogate. Dintre cei care fac parte din cuartila cu veniturile cele mai mici din NSM12, un procent de 28% nu au cadă de baie sau duș.

### Calitatea mediului de pe plan local

Există diferențe semnificative în modul în care europenii percep calitatea mediului pe plan local. În Italia, 83% dintre persoane s-au declarat nemulțumite referitor la două sau mai multe din cele șase aspecte esențiale referitoare la mediu,<sup>3</sup> urmate la mică distanță de Bulgaria (82%), Polonia (79%) și Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei (77%). Este mai probabil ca populația din NSM12 să prezinte mai multe plângeri în legătură cu mediul în care trăiesc, în timp ce populația din țările nordice și din Austria, Germania și Țările de Jos sunt cel mai puțin nemulțumite.

## Calitatea societății

### Încrederea în alte persoane și în instituții

Când au fost rugați să-și aprecieze nivelul de încredere în alte persoane, pe o scară de la unu la zece, populația din țările nordice și din Țările de Jos a semnalat cel mai ridicat nivel de încredere (cu un scor între 6,5 și 7,2). Populația din Cipru a semnalat cel mai scăzut nivel de încredere (de numai 2,6), urmată de populația din Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei (3,8).

Șomerii au mai puțină încredere în oameni, la fel ca persoanele care fac parte din alte grupuri vulnerabile, precum persoanele cu o stare proastă a sănătății sau părinții singuri. Vârsta joacă și ea un rol, dar nu este același în toate

țările. În timp ce persoanele cu vârsta de 65 de ani și mai mare din țările din UE15 și din TC3 reprezintă grupa de vârstă cu cel mai ridicat nivel al încrederii din țările respective, în NSM12 persoanele cu vârsta între 18 și 34 de ani au cel mai ridicat nivel al încrederii, fapt care poate fi rezultatul impactului diferit asupra generațiilor al unor economii în tranziție.

Nivelul de încredere resimțită de persoane față de semenii lor nu reflectă întotdeauna nivelul de încredere față de instituțiile publice, precum parlamentul, guvernul și partidele politice. Persoanele din Europa de Est din NSM12, precum și din Italia și Portugalia, au cel mai scăzut nivel de încredere în instituțiile politice proprii. Cetățenii din țările nordice, precum și din Turcia, au cel mai ridicat nivel de încredere în instituțiile proprii.

### Tensiunile dintre grupurile sociale

Respondenții au fost rugați să aprecieze nivelul tensiunilor dintre diferitele grupuri din țara lor. Tensiunile dintre persoanele bogate și cele sărace sunt considerate mai frecvente de către cetățenii din TC3 și NSM12 (ceea ce ar putea reflecta disparitățile mai mari între venituri, ca urmare a tranziției la economiile de piață care a avut loc în aceste țări). În schimb, cetățenii din UE15 sunt îngrijorați cu precădere de tensiunile dintre diferite grupuri rasiale sau etnice, ceea ce ar putea reflecta nivelul mai ridicat al imigrației în aceste țări din cursul ultimelor decenii.

## Metodologia

Colectarea datelor pentru cel de al doilea SECV a avut loc la sfârșitul lui 2007 în cele 27 de state membre ale UE, cele trei țări candidate (Croatia, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei și Turcia) și în Norvegia. Sunt prezentate mediile pentru patru grupe de țări: cele 27 de state membre din prezent (UE27), cele 15 țări care au devenit state membre înainte de 2004 (UE15), cele 12 țări care au devenit state membre în 2004 și 2007 (NSM12) și cele trei țări candidate din prezent (TC3).

Toate mediile sunt ponderate în funcție de mărimea populației. Aceasta înseamnă că mediile pe grupe de țări (UE15/NSM12/TC3) reflectă în totalitate mărimea populației din țările respective. Prin urmare, Polonia și România domină mediile pe țări pentru NSM12 și Turcia domină mediile pentru TC3. Din acest motiv, cititorul trebuie să țină cont de faptul că o anumită medie pe grupă de țări nu se regăsește neapărat în majoritatea țărilor din grupa respectivă din cauză că media reflectă mărimile foarte diferite ale populațiilor țărilor respective.

<sup>3</sup> Zgomot, poluarea aerului, lipsa accesului la spațiile verzi, calitatea apei de la robinet, infrafracționalitatea/violența, gunoiul stradal.

### Informații suplimentare

Teresa Renehan, ofițer de legătură pentru informare:  
ter@eurofound.europa.eu

Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă

Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Irlanda

Telefon: (+353 1) 204 31 00

Email: postmaster@eurofound.europa.eu

Site-ul web: <http://www.eurofound.europa.eu>



Oficiul de publicații

*Publications.europa.eu*